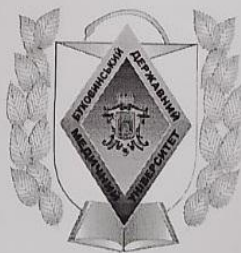

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

« 24 » 08 2025 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ЕКСТРЕМАЛЬНА МЕДИЦИНА»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
Спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація»
Освітній ступінь другий (магістерський) рівень
Курс навчання III
Форма здобуття освіти денна та заочна
Кафедра медицини катастроф та військової медицини

Схвалено на засіданні кафедри
« 21 » 08 2025 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри

(Ігор БІРЮК)

Схвалено предметною методичною комісією з
« 22 » 08 2025 року (протокол № 1).

Голова предметної методичної
комісії

(Ігор БІРЮК)

Чернівці – 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	медицини катастроф та військової медицини
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Бірюк Ігор Григорович – завідувач кафедри, кандидат медичних наук, доцент, biryuk.igor@bsmu.edu.ua Іванушко Яна Григорівна - доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент ivanushko.yana@bsmu.edu.ua Назимок Євгенія Вікторівна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент nazymok.yevheniia@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/meditsini-katastrof-ta-viyskovoyi-meditsini/
Веб-сайт кафедри	http://mkvm.bsmu.edu.ua/
E-mail	medicine_katastrof@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Ольги Гузар, 2
Контактний телефон	+38 (0372) 53-62-37

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна	
Кількість кредитів	3	
Загальна кількість годин	90	
Лекції	денна	заочна
	10	4
Практичні заняття	20	6
Самостійна робота	60	80
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль	

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Екстремальна медицина – наука, яка вивчає теоретичну і практичну підготовку студентів до організації медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій, підготовку для роботи у системі охорони здоров'я на різних рівнях управління, в тому числі формуваннях і закладах служби медицини катастроф та медичної служби ДСНС.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyaciyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагиату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету та правил поведінки здобувачів освіти, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та співробітниками кафедр, закладів охорони здоров'я тощо;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролю) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
психологія	медичний менеджмент та маркетинг
гуманітарне право та законодавство,	лікарська токсикологія
домедична допомога	фармакотерапія з фармакокінетикою
патологічна фізіологія	лікарська токсикологія

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

- 6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студента теоретичних і практичних знань, необхідних майбутньому фахівцю визначати основні принципи оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях, оволодіти навичками надання домедичної допомоги постраждалим і пораненим.
- 6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:
- опанувати основи функціонування ЄДС ЦЗ, як системи запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу;
 - визначити основні принципи оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру;
 - засвоїти характеристику заходів з організації медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній та/або дослідницько-інноваційній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії.

7.2. Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 06. Здатність працювати в команді.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Навчальна дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 01. Мати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків.

ПРН 02. Критично осмислювати наукові і прикладні проблеми у сфері фармації

ПРН 03. Мати спеціалізовані знання та уміння/навички для розв'язання професійних проблем і задач, у тому числі з метою подальшого розвитку знань та процедур у сфері фармації.

ПРН 06. Розробляти і приймати ефективні рішення з розв'язання складних/комплексних задач фармації особисто та за результатами спільного обговорення; формулювати цілі власної діяльності та діяльності колективу з урахуванням суспільних і виробничих інтересів, загальної стратегії та наявних обмежень, визначати оптимальні шляхи досягнення цілей.

ПРН 07. Збирати необхідну інформацію щодо розробки та виробництва лікарських засобів, використовуючи фахову літературу, патенти, бази даних та інші джерела; систематизувати, аналізувати й оцінювати її, зокрема, з використанням статистичного аналізу.

ПРН 08. Розробляти і реалізовувати інноваційні проекти у сфері фармації, а також дотичні міждисциплінарні проекти з урахуванням технічних, соціальних, економічних, етичних, правових та екологічних аспектів.

ПРН12. Надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у екстремальних ситуаціях.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

8.1. Знати:

- способи і засоби захисту населення від вражаючих факторів, що приводять до виникнення надзвичайних ситуацій, в тому числі при застосуванні сучасних видів озброєння;
- структуру і організацію Державної служби медицини катастроф України і управління нею відповідно до режиму готовності;
- організацію і управління діями медичних формувань і закладів при ліквідації медико-санітарних наслідків надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу;
- призначення і порядок роботи з приладами радіаційної і хімічної розвідки та дозиметричного контролю;
- основи організації планування медичного забезпечення ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та матеріального забезпечення цих заходів;
- основні законодавчі акти, що регламентують організацію і функціонування систем ЄДСЦЗ та Державної служби медицини катастроф.

8.2. Уміти:

- користуватися дозиметричними приладами, приладами радіаційної та хімічної розвідки;
- користуватися протигазами, ЗЗК та Л-1;
- використовувати засоби екстреної і специфічної профілактики;
- проводити санітарно-гігієнічні заходи;
- організувати надання домедичної допомоги постраждалим;
- проводити оцінку стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру і в бойових умовах;
- надавати медичну допомогу постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах;
- проводити медичне сортування при надзвичайних ситуаціях мирного часу та в бойових умовах;
- проводити медичну евакуацію потерпілих при надзвичайних ситуаціях

мирного часу та поранених, хворих, уражених в бойових умовах оцінити медико-санітарну обстановку в осередку надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

8.3. Демонструвати:

- способи і засоби захисту населення від вражаючих факторів, що приводять до виникнення надзвичайних ситуацій, в тому числі при застосуванні сучасних видів озброєння;
- вміння організовувати та надавати домедичну допомогу постраждалим за умов надзвичайних ситуацій мирного часу і в бойових умовах.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис кожного модуля дисципліни:

9.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів).

- визначати етіологічні, патогенетичні фактори, клінічні прояви при ураженні сильнодіючими отруйними речовинами, небезпечними хімічними речовинами, радіаційними чинниками;
- визначати ознаки хвороб та патологічних станів, що не підлягають усуненню на етапі з надання домедичної допомоги в умовах аптечного закладу або виробництва та надавати домедичну допомогу потерпілим на догоспітальному етапі при надзвичайних ситуаціях.
- опанувати основи функціонування ЄДС ЦЗ, як системи запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу;
- визначити основні принципи оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру;
- засвоїти характеристику заходів з організації медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.

9.2. Тематична структура модуля (змістових модулів).

Тема 1. Організація захисту населення і території за умов надзвичайних ситуацій.

Основні положення міжнародного гуманітарного права. Єдина державна система цивільного захисту населення і території від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру. Мета, завдання і принципи цивільного захисту населення і території. Завдання і режими діяльності системи цивільного захисту. Основні заходи захисту населення і території.

Тема 2. Надзвичайні ситуації природного, техногенного і соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки.

Класифікація надзвичайних ситуацій. Медико-санітарні наслідки стихійних лих і техногенних катастроф. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру та їх наслідки.

Тема 3. Аварії на радіаційно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.

Причини та медико-санітарні наслідки аварій на радіаційно небезпечних об'єктах. Оцінка радіаційної обстановки в осередку надзвичайної ситуації. Прилади радіаційної розвідки. Засоби колективного, індивідуального та медичного захисту. Засоби колективного, індивідуального та медичного захисту.

Тема 4. Аварії на хімічно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.

Класифікація хімічно небезпечних об'єктів. Причини та медико-санітарні наслідки аварій на хімічно небезпечних об'єктах. Оцінка хімічної обстановки в осередку надзвичайної ситуації. Прилади хімічної розвідки.

Тема 5. Домедична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях.

Мета, завдання першої медичної допомоги. Зупинка зовнішньої кровотечі. Серцево-легенева реанімація. Протишокові заходи. Транспортна іммобілізація. Особливості надання першої медичної допомоги при різних видах уражень.

Тема 6. Правові основи Державної служби медицини катастроф (ДСМК).

Нормативно-правові акти, що визначають організацію та діяльність ДСМК. Організація ДСМК. Сили та заклади ДСМК. Взаємодія ДСМК з іншими аварійно-рятувальними службами. Особливості організації медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій в країнах світу.

Тема 7. Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.

Мета і завдання лікувально-евакуаційного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Види і обсяги медичної допомоги. Медичне сортування. Екстренна медична допомога, її зміст та обсяги. Етапи медичної евакуації ДСМК, їх організація та завдання. Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення при різних видах надзвичайних ситуацій. Особливості організації медичної допомоги дітям за умов надзвичайних ситуацій.

Тема 8. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.

Мета і завдання санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Поняття карантину та обсервації. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення в осередках надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Організація роботи інфекційного стаціонару в осередках особливо небезпечних інфекцій.

Тема 9. Інформаційне забезпечення, планування роботи і медичне постачання формувань і закладів ДСМК.

Організація подачі інформації про надзвичайні ситуації у функціональній підсистемі Міністерства охорони здоров'я України у межах Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій. Планування заходів медичного забезпечення населення при надзвичайних ситуаціях. Структура плану та зміст його розділів. Організація медичного постачання формувань і закладів ДСМК.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього		Кількість годин						
			у тому числі						
			Аудиторні				Самостійна робота студента	Індивідуальна робота	
			Лекції		Практичні заняття				
	денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна	
Модуль 1. “Екстремальна медицина”									
Змістовий модуль 1. Цивільний захист як система запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій									
Тема 1. Організація захисту населення і території за умов надзвичайних ситуацій.	8			1	2		6	9	
Тема 2. Надзвичайні ситуації природного, техногенного і соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	10		2		2	1	6	9	
Тема 3. Аварії на радіаційно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.	9		1	1	2	1	6	9	
Тема 4. Аварії на хімічно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.	9		1		2	1	6	9	
Тема 5. Домедична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях.	12		2		2		8	9	
Разом за змістовим модулем 1								45	
Змістовий модуль 2. Організація медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій									
Тема 6. Правові основи Державної служби медицини катастроф (ДСМК).	8				2		6	9	
Тема 7. Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.	8			1	2	1	6	9	
Тема 8. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.	8		2	1	2	1	6	9	
Тема 9. Інформаційне забезпечення, планування роботи і медичне постачання формувань і закладів ДСМК.	10		2		2		6	8	
Разом за змістовим модулем 2								35	
Підсумковий модульний контроль	6				2	1	4		
УСЬОГО ГОДИН	90	90	10	4	20	6	60	80	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Організація захисту населення і території за умов надзвичайних ситуацій. Надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	2	1
2	Аварії на радіаційно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.	1	
3	Аварії на хімічно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.	1	1
4	Домедична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях. Правові основи Державної служби медицини катастроф (ДСМК).	2	
5	Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.	2	2
6	Інформаційне забезпечення, планування роботи та медичне постачання формувань і закладів ДСМК.	2	
РАЗОМ		10	4

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Організація захисту населення і території за умов надзвичайних ситуацій.	2	
2	Надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	2	1
3	Аварії на радіаційно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.	2	1
4	Аварії на хімічно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.	2	1
5	Домедична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях.	2	
6	Правові основи Державної служби медицини катастроф (ДСМК).	2	
7	Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.	2	1
8	Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.	2	1
9	Інформаційне забезпечення, планування роботи та медичне постачання формувань і закладів ДСМК.	2	
	Підсумковий контроль засвоєння модулю “Екстремальна медицина”.	2	1
РАЗОМ		20	6

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Організація захисту населення і території за умов надзвичайних ситуацій.	6	9
2	Надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	6	9
3	Аварії на радіаційно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.	6	9
4	Аварії на хімічно небезпечних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.	6	9
5	Домедична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях.	8	9
6	Правові основи Державної служби медицини катастроф (ДСМК).	6	9
7	Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.	6	9
8	Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.	6	9
9	Інформаційне забезпечення, планування роботи та медичне постачання формувань і закладів ДСМК.	6	8
	Підсумковий контроль засвоєння модулю “Екстремальна медицина”.	4	
РАЗОМ		60	80

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ Не передбачено**15. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

Опрацювання тем згідно тематичного плану самостійної роботи

16. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

16.1. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності.

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах, що проводиться методом фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, для чого використовуються питання для контрольних робіт.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального опитування, вирішування тестових завдань різного ступеня важкості, розв'язування типових та нетипових ситуаційних задач, а також під час перевірки правильності виконання лабораторно-дослідницьких завдань.

Проміжний контроль знань студентів проводиться під час проведення підсумкових контрольних робіт під час останнього заняття змістовного модуля.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється на останньому практичному занятті після завершення модуля у формі підсумкового модульного контролю. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу (згідно переліку питань). Поряд з цим студенти виконують практичну роботу, що додається до білета та розв'язують ситуаційні завдання, що також враховується при оцінюванні їх знань.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Критерії оцінки теоретичної і практичної підготовки студентів з дисципліни

Відмінно -якщо студент показав глибокі і тверді знання програмного матеріалу, швидко приймає правильне рішення, чітко подає команди і впевнено виконує встановлені нормативи.

Добре - якщо студент твердо знає програмний матеріал, грамотно без помилок його викладає; правильно застосовує отримані знання для вирішення практичних завдань, має міцні навички у виконанні встановлених нормативів.

Задовільно- якщо студент має знання тільки основного матеріалу, вимагає в окремих випадках додаткових питань для повної відповіді, допускає неточності або невпевнено подає команди, невпевнено виконує нормативи.

Незадовільно -якщо студент допускає суттєві помилки у відповіді на поставлені питання, не може застосувати отримані знання на практиці, має низькі навички у виконанні практичних завдань.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивченні навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем, але не більше 120 балів

Мінімальна кількість балів для студентів денної форми навчання, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті: $72=24 \times 3$.

Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

**17. Структура оцінки модуля
«Екстремальна медицина» денна форма**

Зміст. модуль	№ п/п	№ теми	Вид занять	Самостійна робота студента	Знання (+), уміння, навички	Поточний контроль	Оцінка в балах
1	1	1	ПЗ	СРС	-	-	-
	2	2	ПЗ	СРС	+	*	“3”-9; “4”-12; “5”-15
	3	3	ПЗ	СРС	+	*	“3”-9; “4”-12; “5”-15
	4	4	ПЗ	СРС	+	*	“3”-9; “4”-12; “5”-15
	5	5	ПЗ	СРС	+	*	“3”-9; “4”-12; “5”-15
2	6	6	ПЗ	СРС	+	*	“3”-9; “4”-12; “5”-15
	7	7	ПЗ	СРС	+	*	“3”-9; “4”-12; “5”-15
	8	8	ПЗ	СРС	+	*	“3”-9; “4”-12; “5”-15
	9	9	ПЗ	СРС	+	*	“3”-9; “4”-12; “5”-15
За поточну навчальну діяльність максимальна кількість балів							120
За підсумковий модульний контроль максимальна кількість балів							80
Разом							200

**Структура оцінки модуля
«Екстремальна медицина» заочна форма**

Зміст. модуль	№ п/п	№ теми	Вид занять	Самостійна робота студента	Знання (+), уміння, навички	Поточний контроль	Оцінка в балах
1	1	1	ПЗ	СРС	+	*	“3”- 24; “4”- 32; “5”- 40
	2	2	ПЗ	СРС	+	*	“3”- 24; “4”- 32; “5”- 40
2	3	7	ПЗ	СРС	+	*	“3”- 24; “4”- 32; “5”- 40
За поточну навчальну діяльність максимальна кількість балів							120
За підсумковий модульний контроль максимальна кількість балів							80
Разом							200

17.2. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи.

Індивідуальна робота не передбачена.

17.3. Умови допуску до складання підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля. До підсумкового контролю допускаються студенти, які відвідали усі аудиторні навчальні заняття з дисципліни, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Студенту, який не виконав всі види робіт, передбачені навчальною програмою, з поважної причини, вносяться корективи до індивідуального навчального плану і дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

17.4. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю.

Оцінювання модуля та дисципліни

Оцінка з дисципліни “Екстремальна медицина” виставляється лише студентам, яким зараховані усі теми з дисципліни і визначається загальною кількістю балів, які набрав студент на всіх практичних і на підсумковому заняттях. Частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Підсумковий модульний контроль з дисципліни “Екстремальна медицина” проводиться методом тестового контролю і вирішення практичних та ситуаційних завдань. Студентам пропонується 18 варіантів тестових завдань по 112 питань в кожному.

Критерій оцінювання теоретичної підготовки студентів наступні:

- на оцінку „5” - допускається до 10 помилок, що складає 91% правильних відповідей (25 балів);
- на оцінку „4” - допускається до 21 помилки, що складає 81% правильних відповідей (20 балів);
- на оцінку „3” - допускається до 35 помилок, що складає 69% правильних відповідей (15 балів);
- на оцінку „2” - більше 35 помилок, що складає 0 балів.

За теоретичну підготовки по результатам тестового контролю студент повинен набрати не менше 15 балів.

Оцінювання практичної підготовки проводиться наступним чином:

- Оцінка „5”- 55 балів;
- Оцінка „4”- 40 балів;
- Оцінка „3”- 35 балів.

Підсумковий модульний контроль засвоєння дисципліни “Екстремальна медицина”	“3” - 50	“4”- 65	“5”- 80
З них: бали за тестування	“3” - 15	“4” - 20	“5” - 25
бали за письмову відповідь	“3” - 35	“4” - 45	“5” - 55

Бали за модуль незалежно конвертуються як у шкалу ECTS, так і у чотирибальну шкалу. Бали шкали ECTS у чотирибальну шкалу не конвертуються і навпаки. Подальші рахунки здійснює інформаційно-обчислювальний центр університету

Конвертація балів за модуль для студентів, які успішно виконали Програму конвертуються кафедрою у традиційну чотирибальну шкалу для модулю за абсолютними критеріями як нижче наведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 122 до 149 балів	«3»
Нижче мінімальної кількості балів (122)	«2»

18. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

18.1. Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю.

1. Евакуація та розосередження. Визначення понять.
2. Евакуація населення. Порядок проведення.
3. Евакуація та розосередження Організація медичного забезпечення населення..
4. Евакуація населення. Завдання персоналу тимчасових медичних пунктів.
5. Медична служба Цивільного захисту. Основні завдання в особливий період.
6. Надзвичайна ситуація. Визначення поняття, в т.ч. для системи охорони здоров'я.
7. Аварія та катастрофа. Визначення понять.
8. Надзвичайні ситуації. Класифікація за причинами виникнення.
9. Надзвичайні ситуації. Класифікація за рівнями реагування.
10. Надзвичайні ситуації. Періоди ліквідації медико-санітарних наслідків.
11. Аварії на АЕС. Види.
12. Аварії на АЕС. Оцінка небезпеки за шкалою МАГАТЕ.
13. Аварії на АЕС. Медико-санітарні наслідки.
14. Аварії на АЕС. Можливі види уражень.
15. Аварії на АЕС. Принципи обмеження радіаційного впливу на людей.
16. Радіаційна обстановка. Методи оцінки.
17. Радіаційна обстановка. Висновки з оцінки методом прогнозування.
18. Радіаційна розвідка. Засоби проведення.
19. Дозиметричний контроль. Способи та засоби проведення.
20. Хімічно небезпечні об'єкти. Визначення та групи.
21. Хімічно небезпечні об'єкти. Класифікація за ступенем хімічної небезпеки.
22. Сильнодіючі отруйні речовини (СДОР). Класифікація за клінічним проявом отруєння.
23. Сильнодіючі отруйні речовини Види осередків ураження.
24. Сильнодіючі отруйні речовини. Характеристика осередків ураження швидкодіючими СДОР.
25. Сильнодіючі отруйні речовини. Характеристика осередків ураження СДОР сповільненої дії.
26. Сильнодіючі отруйні речовини. Принципи надання невідкладної медичної допомоги при отруєннях.
27. Сильнодіючі отруйні речовини. Фази надання медичної допомоги.
28. Радіаційно і хімічно небезпечні об'єкти. Основні заходи захисту населення при аваріях.
29. Хімічна обстановка. Визначення поняття та методи оцінки.
30. Хімічна обстановка. Вихідні дані для проведення оцінки методом прогнозування.
31. Хімічна обстановка. Висновки з оцінки методом прогнозування.
32. Пости хімічного спостереження. Основні завдання.
33. Хімічна розвідка. Технічні засоби проведення.
34. Транспортні катастрофи. Класифікація та причини виникнення.
35. Транспортні катастрофи. Алгоритм огляду та надання медичної допомоги постраждалим (АВС).
36. Транспортні катастрофи. Алгоритм роботи лікаря бригади швидкої медичної допомоги, що прибуває першою на місце автокатастрофи.
37. Транспортні катастрофи. Структура санітарних втрат.
38. Надзвичайні ситуації природного характеру. Класифікація.
39. Землетруси. Класифікація за міжнародною шкалою Ріхтера.
40. Землетруси. Медико-санітарні наслідки.
41. Селі, зсуви та просідання ґрунту. Медико-санітарні наслідки.
42. Природні пожежі. Класифікація та медико-санітарні наслідки.
43. Повені. Класифікація та медико-санітарні наслідки.
44. Домедична допомога. Мета і зміст заходів.
45. Домедична допомога. Способи зупинки зовнішньої кровотечі.

46. Пакет перев'язувальний індивідуальний (ППІ). Правила використання.
47. Домедична допомога. Імобілізація кінцівок при переломах кісток
48. Домедична допомога. Серцево-легенева реанімація.
49. Аптечка медична загальновійськова індивідуальна (АМЗІ). Склад і призначення.
50. Державної служби медицини катастроф". Основні положення .
51. Державна служба медицини катастроф (ДСМК). Визначення та основні завдання.
52. Державна служба медицини катастроф Організаційна структура .
53. Державна служба медицини катастроф. Координаційні комісії , поняття та основні завдання.
54. Державна служба медицини катастроф. Медичні формування.
55. Державна служба медицини катастроф. Медичні заклади.
56. Державна служба медицини катастроф. Медичні бригади постійної готовності першої черги, їх склад та призначення.
57. Державна служба медицини катастроф. Спеціалізовані бригади постійної готовності другої черги, їх склад та призначення.
58. Державна служба медицини катастроф. Лікарсько-сестринські бригади, їх склад та призначення.
59. Організація ліквідації медико-санітарних наслідків надзвичайних ситуацій в країнах світу.
60. Лікувально-евакуаційне забезпечення у системі ДСМК. Визначення поняття та мета.
61. Лікувально-евакуаційне забезпечення у системі ДСМК. Завдання.
62. Етап медичної евакуації, визначення поняття та завдання.
63. Перший етап медичної евакуації. Функціональні підрозділи мобільних і стаціонарних лікувальних закладів.
64. Види медичної допомоги у системі ДСМК. Поняття .
65. Обсяг медичної допомоги. Поняття та фактори, що впливають на його визначення.
66. Медична евакуація. Поняття та види.
67. Медична евакуація. Особливості організації при надзвичайних ситуаціях техногенного та природного характеру.
68. Медичне забезпечення дитячого населення за умов надзвичайних ситуацій.
69. Екстрена медична допомога. Мета, основні завдання.
70. Екстрена медична допомога. Заходи.
71. Первинна медична допомога, мета, завдання.
72. Вторинна медична допомога, мета, завдання.
73. Аварії на АЕС. Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення.
74. Аварії на хімічно небезпечних об'єктах. Особливості організації лікувально- евакуаційного забезпечення.
75. Автотранспортні катастрофи Особливості організації лікувально- евакуаційного забезпечення.
76. Авіаційні катастрофи. Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення.
77. Катастрофи на водному транспорті. Особливості організації лікувально- евакуаційного забезпечення.
78. Аварії на шахтах. Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення .
79. Санітарно-епідеміологічна обстановка в осередку надзвичайної ситуації. Фактори, що впливають на її формування.
80. Санітарно-епідеміологічна обстановка в осередку надзвичайної ситуації. Організація санітарно-гігієнічних заходів.
81. Санітарно-епідеміологічна обстановка в осередку надзвичайної ситуації. Протиепідемічні заходи.
82. Група епідеміологічної розвідки. Склад та завдання.
83. Санітарно-епідеміологічна обстановка в осередку надзвичайної ситуації. Критерії оцінки.

84. Карантин. Визначення. Зміст заходів.
85. Обсервація. Визначення. Зміст заходів..
86. Надзвичайна протиепідемічна комісія, склад та основні завдання.
87. Інфекційний стаціонар в осередку особливо небезпечних інфекцій. Організація роботи .
88. Інфекційний стаціонар в осередку особливо небезпечних інфекцій
Функціональні підрозділи.
89. Протичумний костюм, призначення.
90. Протичумний костюм, типи та склад.
91. Протичумний костюм. Порядок користування.
92. Урядова інформаційно-аналітична система з питань надзвичайних ситуацій (УІАСНС), мета створення та основні завдання.
93. Планування медичного забезпечення населення за умов виникнення надзвичайної ситуації, мета й організація.
94. Планування медичного забезпечення населення за умов виникнення надзвичайної ситуації. Завдання на планування, його зміст.
95. План медичного забезпечення населення за умов виникнення надзвичайної ситуації. Основні розділи.
96. Територіальний центр екстреної медичної допомоги. Призначення та участь в плануванні медичного забезпечення населення за умов виникнення надзвичайної ситуації.
97. Територіальний центр екстреної медичної допомоги. Завдання за періодами готовності Єдиної державної системи запобігання та реагування на надзвичайні ситуації та цивільного захисту населення і територій.
98. Медичне постачання в системі ДСМК. Визначення поняття та складові.
99. Медичні засоби, що використовуються населенням при надзвичайних ситуаціях. Класифікація.
100. Майно, що використовується для медичного постачання формувань і закладів ДСМК. Класифікація.
101. Медичне майно. Визначення поняття та класифікація.
102. Медичне майно ДСМК, вимоги до нього.
103. Медичне майно. Забезпечення автономного функціонування формувань та закладів ДСМК.
104. Спеціальне майно. Визначення поняття та склад.
105. Санітарно-господарське майно. Визначення поняття та склад
106. Резерви майна ДСМК, види та порядок формування.
107. Відомчий оперативний резерв майна ДСМК. Організація та управління.

18.2. Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю.

- Використовувати засоби індивідуального медичного оснащення військовослужбовця.
- Визначати життєві показники за алгоритмом САВС.
- Оцінювати стан потерпілого за життєвими ознаками.
- Накладати джгут для зупинки кровотечі.
- Видаляти сторонні предмети при обструкції дихальних шляхів.
- Виконати прості прийоми забезпечення прохідності верхніх дихальних шляхів.
- Виконати штучне дихання.
- Визначати симптоми респіраторної та серцевої зупинки.
- Накладати тиснучу пов'язку на рану, яка кровоточить.
- Імобілізувати хребет та шию у разі їх пошкодження.
- Накладати імпровізовані транспортні шини при переломах кінцівок.
- Надати домедичну допомогу при термічних і хімічних опіках.
- Надати домедичну допомогу при укусах отруйних комах та плазунів.
- Оцінка радіаційної обстановки:
- Визначення зон зараження радіаційними речовинами;
- Визначення доз радіації;
- Визначення допустимої тривалості перебування людей на зараженій місцевості;
- Приведення рівнів радіації до одного часу після вибуху;
- Визначення можливих радіаційних втрат.
- Оцінка хімічної обстановки:
- Визначення глибини розповсюдження зараженого повітря;
- Визначення кордонів вогнища хімічного ураження і площі зон зараження;
- Визначення стійкості отруйних речовин на місцевості.
- Переміщувати пораненого на полі бою з використанням підручних засобів.

19. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

Наводиться інформація щодо розподілу балів, які присвоюються здобувачам вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни з примітками:

- про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля;
- про конвертацію балів у традиційні оцінки «5», «4», «3», «2» при засвоєнні теми модуля;
- про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК);
- про мінімальну кількість балів за складання модульного контролю.

Номер модуля, кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			«5»	«4»	«3»	«2»		
Модуль1 (денна) 90/3	2	8	15	12	9		-	72
Модуль1 (заочна) 90/3	2	3	40	32	24		-	72

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за дисципліну дорівнює 120 балам, яка визначається шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем модуля ($15 \text{ балів} \cdot 8 \text{ тем} = 120 \text{ балів}$ – денна форма; $40 \text{ балів} \cdot 3 \text{ теми} = 120 \text{ балів}$ – заочна).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3» на кількість тем у модулі ($9 \text{ балів} \cdot 8 \text{ тем} = 72 \text{ бали}$ - денна; $24 \text{ бали} \cdot 3 \text{ теми} = 72 \text{ бали}$ – заочна)

20. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

20.1 Основна (базова)

1. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях (навчальний посібник) / Бірюк І.Г., Бадюк М.І., Куковська І.Л., Ковида Д.В., та ін.- Чернівці, 2025.-356с.
2. Бадюк М.І., Солярик В.В., Шугалій Є.П., Жупан Б.Б., Ковида Д.В., Бірюк І.Г.; за ред. М.І. Бадюка / Планування медичного забезпечення військових частин тактичного рівня у бойових умовах / Навчальний посібник, Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 188с.
3. Карамішев Д., Гордієнко Л. Тактична медицина та безпека в умовах бойових дій: Навч. посібник / Львів, 2023.- 319 с.
4. Догоспітальна допомога при травмах. International Trauma Life Support: пер. з англ. 9-го вид. / Рой Л. Елсон, Кайі Г. Ган, Джон Е. Кемпбелл; наук. ред. пер: А.О. Волосовець.-К.: ВСВ «Медицина»- 2023.-440с
5. Екстремальна медицина: Навчально-методичний посібник / Бірюк І.Г., Геруш І.В. Куковська І.Л., Шепітько К.В., Сикирицька Т.Б., Семенів І.П., Микита О.О., Стефанчук В.І., Паліброда Н.М., Назимок Є.В. Чернівці: ВДНЗ України “Буковинський державний медичний університет”, 2019. 152 с.

20.2 Допоміжна:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.- К.: Преса України. - 1997.-С.80.
2. Кодекс цивільного захисту України (від 02.10.2012р. №5403-VI).
3. Закон України „Про правовий режим надзвичайного стану“, 2000 (1, 4-9, 13, 16, 27-29).
4. Закон України “Про Збройні Сили України”, 2000 р.
5. Закон України “Про військовий обов’язок і військову службу”, 2006 р.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 р. №253 „Про затвердження Порядку використання захисних споруд цивільного захисту (цивільної оборони) для господарських, культурних та побутових потреб“
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2001р. №827 «Про затвердження Положення про Державну службу медицини катастроф».
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2004р. №368 „Про затвердження порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру за їх рівнями“.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014р. № 11 «Положення про єдину державну систему цивільного захисту»
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002р. №1200 «Про затвердження Порядку забезпечення населення і особового складу невоєнізованих формувань засобами радіаційного та хімічного захисту».
11. Закон України №5081-VI від 09.12.2015 р. «Про екстрену медичну допомогу». – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>.
12. Наказ Міністерства оборони України від 11.05.2017 р. № 261 «Про затвердження

Порядку постачання медичного майна Збройним Силам України в мирний час».

13. Наказ МОЗ України від 17.03.2022 р. № 496 «Деякі питання надання первинної медичної допомоги в умовах воєнного стану». <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0496282-22#Text>

14. Наказ МОЗ України від 08.03.2022 № 431 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо тактики хірургії контролю пошкоджень та стабілізації стану постраждалих на етапах евакуації”. <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-08032022--431-pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacij-schodo-taktiki-hirurgii-kontrolju-poshkodzhen-ta-stabilizacii-stanu-postrazhdalih-na-etapah-evakuacii>

15. Наказ МОЗ України від 13.03.2022 № 478 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дії хімічних агентів на етапах евакуації”. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0478282-22#Text>

16. Наказ МОЗ України від 05.03.2022 № 418 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування протоколу масивної трансфузії компонентів крові постраждалим на етапах евакуації" <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-05032022--418-pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacij-schodo-zastosuvannja-protokolu-masivnoi-transfuzii-komponentiv-krovi-postrazhdalim-na-etapah-evakuacii>

17. Наказ МОЗ України від 17.03.2022 № 496 «Деякі питання надання первинної медичної допомоги в умовах воєнного стану».

18. Наказ МОЗ України від 20.03.2022 № 506 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дії фосфорних боєприпасів». <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0506282-22#Text>

20.3 Інформаційні ресурси:

1. Електронна освітня платформа БДМУ <https://eosvita.bsmu.edu.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
3. Сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я – <http://www.who.int/en/>
4. Сайт Державної наукової медичної бібліотеки України – <http://www.library.gov.ua/>
5. Сайт Верховної Ради України: Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
6. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua/>.
7. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua/>.
8. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
9. Сайт Міністерства оборони України: Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/>.
10. Інформаційно правовий портал «Закони України»: Режим доступу: <http://uazakon.com/>.
11. Постійне представництво України при ООН - <http://www.uamission.org/>

21. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Бірюк Ігор Григорович – завідувач кафедри, кандидат медичних наук, доцент
2. Іванушко Яна Григорівна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент
3. Назимок Євгенія Вікторівна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент